

PREU DE SUSCRIPCIÓ: una pesseta TRIMESTRE.—UN NÚMERO SOL, 10 céntims.—ATRASSAT, 15.

Avuy posem per folletí desde la plana 9 á la 16 de la sarsueleta

SE RIFA UN BESO

lletra de 'ls Srs. Guerra y Pous, música de 'l mestre Archer.

Qüestió palpitant

V

La base de las societats constituídas per accions y en las que 's pagan primas fixas per' realisar seguros sigan aquets de la classe que 's vulga, és la especulació, 'l negoci, y 'l fi de ditas societats és lo benefici (per mes legal que sia) de uns pochs que volen lucrar ab lo capital que á petites dosis, com la homeopatia, han anat formant los assegurats. Aquets són, donchs, una part contractant qual interès está sempre, per ley natural, en oberta oposició ab lo de 'ls accionistas. Una part és contraria á l'altra.

Diferent de 'l tot és la base de la mutualitat. Per medi de la mutualitat, l'assegurat, á 'l moment de suscrita la pólissa y satisfeta la prima, 's considera conduenyo en la associació; adquireix una qualitat que 'l converteix, no en una personalitat ó entitat contraria á la companyia asseguradora, sino en un entussiasta encomiador de la marxa social y en un decidit partidari de que tot vaji ab ordre y regularitat, perque quant mes be siga administrada, menos haurán de desembolsar; y per consegüent desembolsant menos, lo resultat ha de sèr per forsa que 'ls propis assegurats, en son caràcter de socios mutualistas, ó 's reintegrarán una part de lo bestret ó en anys successius pagarán menos tant per cent, obtenint de tots modos cada hu d'ells, ja per reembols, ja per estalvi de nous pa-

gos, lo que las anónimas per accions carregan á las primas fixas ab la idea de favorir á 'ls seus accionistas ó de pagar excès de accidents sense haver de demanarlos dividendos.

Las demostracions antecedents no satisfarán tal vegada á 'ls recelosos, á aquells industrials massa egoistas ó desconfiats en extrem, quins segurament dirán que una anónima, en especial si és de antiga creació, si ja está acreditada en altres rams de seguros, ofereix mes garantia que las mutuas recent fundadas. Pero semblant observació sols se pòt ocòrrer á qui no 's fixi prou en aquest important assumpto y á qui no tinga coneixement exacte de la ley que analisem, la qual tenim dit qu'és justa y prou garantidora de 'l dret de 'ls obrers y á 'l propi temps de la irresponsabilitat y de la tranquil·litat de 'ls assegurats. En efecte, per l'art. 12 de la ley, 'ls patrons quedan lliures de responsabilitat contractant lo seguro de 'ls seus obrers respectivament, sempre que la societat asseguradora estiga degudament constituída, siga de las aceptadas á l'efecte pe 'l ministeri de la Governació y á condició de que la suma que l'obrer cobri no siga inferior á la que li correspongui ab arreglo á la ley. Y com si aixó no sigués prou, vè 'l reglament en son article 71 y estableix que aqueixas societats, tant las mutuas com las no mutuas, han de comunicar á 'l ministre 'ls estatuts, balansos, empleo de capital, condicions de las pólissas, tarifas de premis, càlcul de reserva de seguros y rendas vitalicias, etz., y ademes exigeix una fiança especial que 'l Sr. Dato ha regulat per medi de un R. D. complement de aquesta serie de tascas legislativas, ab la qual demostra 'l zel que l'anima per' garantir la eficacia de semblant ley que és, pòt dirse, la de sa predilecció especial. Demostrat queda, donchs, que, en en quant á garantia, tanta 'n tenen las unas com las altrás.

Anem ara á las tarifas; aixó és, á las matemáticas, com si diguèssin á la corda sensible.

A la vista tenim las de dos companyias per accions, á prima fixa, y en ellas veyera los guarismes següents:

Fabricants de teixits: pagan, en una d'ellas 57 céntims de pesseta per cada 100 pessetas anyals de jornal; en l'altra, 36 céntims per cada 100 pessetas.

Personal de una impremta á vapor: en una, pessetas 1'20 per cada 100 pessetas de salaris; en l'altra, pessetas 1'16 per cada 100 pessetas.

Molins de farinas: en la una, pessetas 1'58 per cent; en l'altra, pessetas 1'67.

Magatzems de vidre y llunas de miralls: en la una, pessetas 0'71 per cent; en l'altra, pessetas 0'50.

Lampistas: en la una, pessetas 1'87 per cent; l'altra, pessetas 1'19.

Mestres de casas: la una cobra pessetas 2'15 per cent; l'altra, pessetas 2'40.

Fundicions de ferro: cobren pessetas 1'35 ó pessetas 1'05 per cent, segons los cassos.

Y aixis per l'estil.

Ara be: ¿quin desembols fa fer á 'ls assegurats la societat mutua *La Iberia*, única d'aquesta classe qu' existeix en Barcelona? (1).

Fabricants de teixits: 19 centims de pesseta per cada 100 pessetas de jornal á l'any.

Personal de una impremta: 25 céntims per 100 pessetas los caixistas, y 57 céntims per 100 pessetas los maquinistas.

Molins de farina: 44 céntims per cada 100 pessetas de jornal.

Magatzems de vidre y llunas de miralls: 31 céntims per 100 pessetas.

Lampistas: 44 céntims per 100 pessetas.

Mestres de casas: 75 céntims per cada 100 pessetas.

Fundidors de ferro: 56 céntims per cada 100 pessetas.

Y aixis per l'estil.

Palpable és la diferencia en favor de 'ls assegurats en la companyia mutua. Y 's comprén: en aquésta, com tots los assegurats són socis que forman una massa compacta, entregan lo just, lo indispensable per pagar accidents y gastos administratius, y guarda cada hu d'ells la part que tal vegada 's necessiti en un cas extrem, únich en que 'ls Estatuts facultan á la Directiva per demanar un augment prudencial y motivat, que, per crescut que siga, no arribará pas, ab la prima ja pagada, á las cantitats que exigeixen de cop y volta las societats per accions á prima fixa; advertint que no sempre hi ha aquesta fixesa, puig s'han donat cassos de competencia en que hi ha entrat per mitj lo regateig y la rebaixa secreta en una mateixa industria, cosa renyida ab la serietat.

(1) No posem los noms de las dos per accions, per no favorir ni perjudicar á cap d'ellas. Si posem lo de *La Iberia* és per no havern'hi cap mes de carácter mutuo.

Es mes: los gastos de las mutuas són més reduits; los cárrechs són gratuits y amovibles, y tots los associats teneu dret á formar part de la Junta y á discutir la marxa social, cosas que no concedeix cap de las altras companyias mercantils á 'ls que no són accionistas.

De bona gana 'ns extendríam en alabar *La Iberia* com se mereix, tant per la bondat de sos Estatuts, com per la respectabilitat de 'ls senyors de la Junta Directiva; mes com nostre propòsit és sols fer veure la ventatja de la mutualitat sobre 'l mercantilisme en aquet punt, no insistim, convensuts de que 'l criteri de nostres lectors sabrá compèndrer nostra elevació de miras y de que ab los datos aduhits y las consideracions fetas, n'hi ha prou per defensar tan bona causa.

P. DE R.

Estrenos catalans

Romea.—Després de rompre 'l foch parlant de *La dideta*, deya en ma revista de 'l darrer número qu'esperaba poder parlar d'obras de verdadera transcendencia per 'la escena regional; y com aquésta per ara no venen, prefereixo no ocupar-me de las estrenadas; perque tant *La nevoda* com *Triunfos bastos*, com *Sol matinal*, no acusan ni mérit en sos autors, ni condicions recomanables en las obras, ni bon criteri ni aptitud en la direcció que las ha admés.

Lo públich las passa, y gracias á 'l enginy de la empresa ab las combinacions de societats, acut á 'l teatro: pero tot aixó no significa que las obras valguin ni que dongan prestigi á 'l teatro catalá, que si no s'hi posa remey va en decadencia.—Jo.

Revista teatral

Novedats.—L'estreno de *Sanson e Dalila* no ha sigut pas un éxit. Cert que 'ls intérpretes posaren de sa part tot quant saben y poden; pero també és cert que la obra de l'autor francés és de massa cos per una companyia que, exceptuant algunas parts, en conjunt resulta fluixa. Està clar que en relació de 'ls preus, és molt superior, y aixis ho he reconegut altras vegadas, parlant de *Manon* y *La Boheme*; pero si val á dir la veritat, la partitura de 'l mestre Saint-Saëns requereix conjunts excelents y sobre tot batutas... com la de 'l mateix mestre Pérez Cabrero cuan ho vol fer be.

Pera 'l dissapte s'anuncia 'l benefici de l'aplaudit tenor Iribarne ab *Manon* que tan notablement interpreta: además cantarà la cansó catalana *Valem*, de 'l mestre Candi. Li desitjem un bon éxit.

Eldorado.—La primera obra estrenada, *Maria de los Angeles*, de Arniches y Lucio y música de Chapí, és un quadro molt pintoresch de la costa cantàbrica. L'acció se desarrolla á Santander y 'ls personatjes, com és consegüent, parlan lo llenguatge de la terra. Si be en conjunt la nova producció, adoleix de algún deslligament, ab tot te escenas molt bonicoyas ab tons dramátichs ben apuntats. La escena de la benedicció de la barca produeix molt bon efecte. La música, sense éser adotzenada no és digna de la obra; 'l mestre Chapí pòt fer quelcom milló. Molt be 'ls intérpretes tots, singularment la Srta. Taberner en lo paper de protagonista y 'ls Srs. Pinedo, Gil, Nadal y Duval.

Tivoli. *Circo eqüestre.*—Segueix lo públich afavorint cada día mes lo colisseu de 'l carrer de Caspe. Be és veri-

tat que los debuts se succeïen ab velocitat vertiginosa; fins jo, que tant me vellugo, á vegadas no puch donar l'abast. Los darrers han sigut los clowns Morovia y Augusto de molt bon ingeni y bona sombra; los barrets voladors de 'ls germans Inacieff que demostran pasmosa agilitat; los jockeys Srta. Ginditta y Sr. Corvini que 's revelan genits consumats, pujan y baixan de caball ab pasmosa lleugeresa; y per últim *le cavalier boer* Mr. Loyal, que te tant de transvalench com jo; pero que 's guanya un éxit cada nit, ab los exercicis de 'l seu caball que, com la qüestió anglo-boer és de actualitat y 'l públich simpatisa ab los boers, fa que tingui de repetirlos. Es cert que l'efecte és bonich y val la pena de anarlo á veure.—ARGENTVIU.

Granvia.—*El Tamborilero* y *La noche de la tempestad*, son los dos primers estrenos de la temporada; un y altre han agradat al públich, sobretot la producció de rra que per mes que 'ls chistes son un xich massa primarenchs, és innegable que son ben trobats.

Pera 'l dissapte s'anuncia l'estreno de *La balada de la luz*, de 'l mestre Vives.—P.

Reparació

La Direcció de la revista *Juventut* la dona complerta á l'intentar defensar á 'l Sr. Viura, autor de 'l article *Profanació* criticat per nostre redactor U. C. B.

Y tota vegada qu'és la Direcció qui contesta, la Direcció de Lo TEATRO CATALA fa la réplica y pensa acabar de parlar de l'assumpto que fou base de 'l treball de 'l Sr. Viura.

Diu que aquét s'inspiraba, á son enténdrer, en una idea noble, elevada y digna de 'l major respecte.

Afeïx que no se ofenia á cap prelat virtuos, sino que 's fuetjaba 'l mal exemple, la vanitat ab capa de mansuetut, la disfressa sacrilega de 'l vici. «No era—diu aquella Direcció—'l venerable apóstol cristiá 'l que 'n surtia mal parat, sino 'l superb sacerdot de Baal ó 'l faritzeu indigne y, tant com indigne, hipócrita».

«Ay de vosaltres, faritzeus, perque us agrada ocupá 'ls primers llochs en la sinagoga y s'er saludats en públich» Paraulas que cita, de la Sagrada Escripura.

No mira la Direcció que Baal era un idol y no 'l Redemptor de la Humanitat, y que, per lo tant, ningú pót ni deu comparar ab aquells idolatras á 'ls Prínceps de la Iglesia de Cristo que precisament vingué á desterrar aquella depravació y á establir lo regnat de la Veritat y la Justicia. Posar, donchs, com un faritzeu á 'ls que són ministres de Cristo y dir en tassis general, que tenen aquells grans defectes de 'ls sacerdots de falsas doctrinas, és ferlos una grave ofensa que Lo TEATRO CATALA no ha volgut deixar sense protesta, per lo mateix que 'l Sr. Viura no precisa en ningú 'ls cárrechs ofensius y presenta com á adorador idolátrich á una classe que és precisament tot lo contrari y que si hi ha en ella algu que no estiga á la altura convenient, ha de s'er una excepció, y la excepció no és may la regla.

Lo Sr. Viura ataca á 'l episcopat á 'l presentar aquell quadre de repartiment de premis, per mes que no siga aqueixa sa intenció.

Precisament perque així ho suposábam, U. C. B. va criticar 'l article en qüestió: ara vé 'l Director y fa constar que no 's vol ofendrer. Aixó és lo que volíam, una reparació: ja ha vingut, y per mes que no és lo propi senyor Viura qui la fa, venint de la Direcció encara és mes satisfactoria, puig suposat, com hem de suposar, qu'ell hi está conforme, resulta mes complerta y en lo tocant á 'l periódich, mes autorisada.

Aixó és digne y dona una bona idea de la serietat de la revista *Juventut*.

LA DIRECCIÓ.

Secció de Montepíos

Montepío Catalá.—En vista de que algunos señores asociados se retrasan en el pago de sus cuotas mensuales á pesar de que el cobrador pasa más de una vez presentándoles los recibos correspondientes, se recuerda á los que se hallen en este caso el deber de abonar su importe en el acto ó de recoger las papeletas en el domicilio del andador hasta que éste pase á cobrar la del mes siguiente y se advierte que los que no las paguen en la forma reglamentaria serán dados de baja con pérdida de derechos, á tenor de lo prevenido en el art. 19 de los Estatutos.

Barcelona 4 de Octubre de 1900.—*El Presidente*, José M.ª Pous

Secció de 'l Pirotécnic

A Bayona s'ha celebrat una representació de la ópera *Carmen*... ja la plassa de toros!

Sembla impossible que s'hajin trobat *artistas* ab prou barra per baixar á la arena á prostituir l'art de 'l bel canto.

Hi va haver gran escándol.

Y també hi va haver un *alcalde* CAPAS de presidir aquest atentat á 'l sentit comú, é INCAPAS de contenir l'abalat.

[[L'Alcalde de Beziers]]

De una població de la nació francesa, que vol anar á 'l cap de la civilització.

Ara Dumas podria dir que l'Àfrica comensa en la mateixa Fransa.

Y jo sense s'er Dumas, crech de 'l cas protestar de semblant atrocitat y dir que mereixerian s'er expulsats de 'l temple de 'l Art lirich *artistas* que 's colocalen á 'l nivell de 'ls esclaus de la antiga Roma, baixant á 'l Circo á posarse en las astas del toro.

LO POLVORISTA.

Saló de descans

Hem tingut ocasió de llegir lo periódich *El Enmitaño de S. Eloy*, de Targa, que ha visitat nostra Redacció. Ve á desenvolupar, segons diu, la política de Jesucrist que és la política lleítima y justa, saludable y benefactora pera 'ls ciutadans y per las societats. Sia ben vingut á 'l camp de 'l periodisme, y á 'l saludarlo li desitjem prosperitats.

—Lo diari que vé á fundar en aquesta ciutat lo senyor Urquía, 's titulará *La Patria* y, segons se diu, apareixerá son primer número 'l dia 10 de 'l actual.

Son lema és «descentralisació administrativa, centralisació gubernamental». Esperem que la causa regionalista no hi perdra res ab la aparició d'aquet nou company, á 'l que donem ja la benvinguda.

—Se fan treballs preparatoris per un meeting de gran interés y de veritable necessitat, puig se tracta de qüestions relacionadas ab los efectes de la nova lley d'accidents de 'l treball. Ja posarem á nostres lectors á 'l corrent de aquest assumpto.

—Ahi no 's va celebrar per falta de número, la Junta general extraordinaria en l'Institut obrer graciense, tindrà lloch diumenge á la tarde.

—En Novedats prosegueixen ab activitat los ensajos de *Euda d'Uriach* original den Guimera y den Vives. Lo decorat está acabantlo lo reputat escenógrafo senyor Moragas.

—Diumenge va veure's ple de gom á gom lo teatro de 'l *Cassino andresense* ab motiu de donarhi la funció convinguda 'ls alumnos de 'l Institut obrer graciense. Los aplausos van s'er molts y espontaneos y l'éxit de *La creu de la masia*, *Chateau margau* y *La leyenda del monje* no va desmereixer en res de 'l obtingut á 'l representant ditas obras per primera vegada en l'Institut.

La enhorabona á tots.

—Aquet vespre tindrà lloch en lo teatro de Catalunya

(Eldorado), l' estreno á Barcelona de la humorada cómic lírica en un acte y tres quadros, *El gatito negro*, lletra de 'ls Srs. Lopez Silva y Fernández Shaw, música del mestre Chapí.

Heus aquí 'l repartiment:

La Sra. Refugi, Sra. Ocaña.—Dolors, Sra. Lluïsa Campos.—Julia, Srta. Taberner.—D.ª Clotilde, Srta. Sacanellas.—D.ª Bruna, Srta. Sobejano.—Vehina primera, Srta. Martí.—Vehina segona, Srta. Camps (A.).—Una disfressa, Srta. Cardona.—El Sr. Trúpita, Sr. Gil.—Poloni, Sr. Pinedo.—El Merenguito y Herminio, Sr. Nadal.—Alfred, Sr. Duval.—Pacorro, Sr. Gordillo.—Flavio, Sr. Corbelle.—Un sereno y porter según, Sr. Taberner.—Porters primers, Sr. Rufart, Sr. Cosme, senyor Baptista.—Un jove, Sr. Guasch.—Un criat Sr. Sanz.—Vehí primer, Sr. Romero.—Vehí segon, Sr. Morante.—Una vella, tres xulas, un xulo, un home gros, dos guardias d'ordre públich, varias disfressas, vehins y vehinas, coro general.

El lloch de l' acció, Madrid.—Epoca present.

—A l' próxim Certamen de la Academia B. Mariana han concorregut les següents composicions:

1et videte si est dolor sicut dolor meus.—2 «España sin María es como edificio sin base», etc.—3 Mulier, ecce filius tuus.—4 Quan pulchra es, amicia mea, quan pulchra es.—5 Singula quæque locum teneat sortita decenter.—6 In tribulatione dilatasti mihi.—7 La cara és l' espill del cor.—8 Et fuge in Ægyptum.—9 Sumite psalterium jucundum cum cithara.—10 Pregaria.—11 ¿Quis medebitur tui?—12 Ego Mater pulchræ dilectionis.—13 Hé aquí la esclava del Señor.—14 Te amo tanto María...—15 Cual la tórtola gime y suspira.—16 Num quem diligis anima mea vidistis?—17 Regina Angelorum.—18 Vida, dulzura y esperanza nuestra.—19 Palometa nevada.—20 «Ad angusta per angusta».—21 Simón, vela y no duermas.—22 Tota pulchra es María.—23 Attollite portas principes vestras.—24 Estel del Art.—25 «Cantate Virgini canticum novum».—26 Fiat.—27 Laudate eam in tympano et choro.—28 Lo que te pido, de ti confío.—29 Ave Maris Stella.—30 «Lo Rey.... bella tota una nit, etc.—31 Nondum erant abyssus, etc.—32 Signum magnum apparuit in terra.—33 Sicut lilium inter spinas.—34 «Vox turturis».—35 «Santa María».—36 ¡¡Madre!!!—37 Stella Matutina. ora pro nobis.—38 «Mater amabilis».—39 Salus infirmorum, ora pro nobis.—40 Un acento de mágica ternura, etc.—41 Y logre con tu amparo la gloria merecer.—42 «Gaude, ó innumpta Dei Mater».—43 «Cor dulce Mariæ».—44 Artium Magistra.—45 Auxilium Cristianorum. Salve.—46 Domus Coeli.—47 España por María.—48 Tu honorificentia populi nostri.—49 Mater misericordiae, oro pro me.—50 Sol entre soles.—51 Málaga.—52 Dolor meus super dolorem.—53 Salus infirmorum.—54 [Vida celestial]—55ut nuntietis ei quia amore langueo.—56 Jesús, María y José.—57, 58, 59, 60, Virgen te llama el Angel, etc.—61 ¿Qué és lo mon y sa riquesa?, etc.—62 Monstra te esse Matrem.—63 Spes nostra Salve.—64 «Qui me invenerit inveniet vitam».—65 M. P. Oor.—66 Cor Mariæ, humilitatis abysus.—67 ¡Patria.—68 Piedad.—69 Inefable.—70 Ad clamamus.—71 Assumpta sum in coelum.—72 Peña de Francia, etc.—73 Vos sòu la Verge, etc.—74 «Por la flor natural».—75 Mater amabilis.—76 Tota colliquescit osculis.—77 ¡Mrdrel—78Habitavit in civitate, etc.—79 Missit ancillas suas ut vocarent ad arcem.—80 Lux.—81 Velad y orad.—82 ¡Perdón!—83 «Disce á María quærere Jesum».—84 Perfumes y flores.—85—Regina Angelorum.—86 Virgo gloriosísima, ora pro nobis.—87 ¡Pobre Madrel—88 Reina de los artistas.—89 Jesús, María y Joseph, protegedme.—90 Enlazando sus grandezas.—91 Intuito meritorum Christi.—92 Nisan.—93 Dormio et cor meum vigilat.—94 Tres cuerdas tiene mi lira.—95 Voy en tu nombre á luchas.—96 Magna Mater.—97 Sumat per te preces.—98 «Llenos están».—99 Regina Angelorum ora pro nobis.—100 Cuan fertil es tu ruego.—101 Cuando te dejas sentir.—102 Te quiero obsequiar.—103 Una rosa sin espinas.—104 ¿No tengo voz?—105 Spes et fides.—106 ¡Marel—107 Lo quart glavi de dolor, etc.—108 Tu consuelas mi dolor, etc.—109 ¡Salvel

R. PUJOL, impresor.—Tallers, 45, Barcelona

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

❁ JUAN AYINÉ ❁

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

En esta casa se halla de venta la obra de gran éxito

A PAÍSES DESCONOCIDOS

Precio de los principales números de música:

Terceto de los Polismans.	2 ptas.
Duo de los carteros.	2'50 »
Coro las Violetas.	2'50 »

~~~~~ Especialidad en pianos de alquiler. ~~~~~

Guitarras desde 5 pesetas.

BANCO VITALICIO DE ESPAÑA

La Previsión y Banco Vitalicio de Cataluña

Compañías de seguros sobre la vida, reunidas

GARANTÍAS

CAPITAL SOCIAL.	Ptas.	15.000,000
RESERVAS.	»	9.800,634

Capitales asegurados desde la fundación de las compañías hasta 30 de Junio de 1898.	»	211.278,772'82
Pagado por siniestros, pólizas vencidas y otros conceptos hasta igual fecha.	»	14.471,501'55

Esta Sociedad se dedica á constituir capitales para la formación de dotes, redención de quintas y demás combinaciones análogas, rentas vitalicias inmediatas ó diferidas y seguro de capitales pagaderos á la muerte del asegurado.

REPRESENTACIONES EN TODA ESPAÑA

Domicilio social: Ancha, 64.—Barcelona

LA GRESHAM

Compañía inglesa de seguros de vida

fundada en Londres en 1848.

Oficina en Barcelona:

PLAZA DE CATALUÑA, 39

ARCHIVO LÍRICO-DRAMÁTICO

Y COPISTERÍA DE

Francisco Pérez Pol

Calle de Roig, núm. 24.—BARCELONA

Toalla FRINÉ

Son ús hermojeja 'l rostre, absorveix la grassa del cutis, treu las arrugas, con trau 'l poro de la epidermis y evita las tacas, borró y erupcions de la pell.

Rejoveneix y es un tresor per conservar la dentadura neta, forta y esmaltada desapareixent ab son ús lo sarro y l' escorbut.

Se ven en todas las perfumerías